

להיפוך מדברי מהר"ט הג"ל. אך הרואה יראה בדעת החוס' כדבר אחרת דמה שאינם יכולים למכור במקרקעי היינו במקרבא דעמס לזוזי ולמטלטלין יותר מלמקרקעי שאינם חשובים כ"כ בעיניהם ובי"ס לא חשדו לשקר ומש"ה לגבי עדות נאמנים דס"ס מבינים שפיר. אבל לענין שוטה יש לומר דזכרונם חלש:

ובדברי הירושלמי פ"א דתרומות ה"א ופ' מי שחזו סוף ב"רם הכא בלומר כך וכך עשו ר' בנימין בר לוי וכו' יש בו דעת לבא יש בו דעת לשעבר וכו' דלכאורה משמע דפליגי בסברת מהר"ט הג"ל אם יש לחלק בין עדות לקנין. אבל מה אעשה דנוף דברי הירושלמי לע"ע נעלמו ממני כמו שהקשה בס' סיורי קרבן שם ולי"ע גדול לע"ע:

ס"ס בנוף הדבר הנני מיעץ לכ"ה שימשיך ידו מזה ולא יאמרו דבר שנלעצר בו אוהו לדיק וכו':
דברי הדו"ש"ח באה"י.

סימן קנ"א.

כבוד יד"נ הרב הגדול בעזו ומגדול וכו' מ'
יהיאל נ"י דו"ש"ן דק' שעדליין.

והנה בדבר הנט הנשלח מנייאורק לשעלנין. ונראה בו כי המגרש שינה וכו' על המהגרשת בת כהן ואניה לא הי' כהן וא"א בשום אופן להשיג אחר:

במקור ההלכה בגיטין (דף פ') בחוריה ושם עירו אור"י דוקא עיר שדרין בה אבל עיר שניול בה אם שינה כשר כיון שא"ל לכתבו כלל שהקדמונים שהרגילו לכתבו שאם יארע שיש שם יוסף בן שמעון אחר יהי' סימן ע"י מקום הלידה ומדע כי כמה פעמים כותבין מקום לידה עפ"י הכעל או האשה וכו' ואם שינה פסול לא הי' נכון לכתבו אלא עפ"י עדים וכו' אבל בכאן מה לנו לחקן לכתוב מקום הלידה בחנם כיון שעי"כ יבוא לידו פסול אם ישנה וכו' ור"ח מביא רא"י שאין שער נפסל כשנשנה בו דבר שא"ל מוקדאמר בפ"ב דכתובות (דף כ"ד ע"ב) דאין מעלין משטרות ליוחסין דלאו אכולה מלתא קא מסהדי וכו' ולא על מה שכתוב שהוא כהן וכו' אלמא אפי' אינו כהן השטר כשר וכו' עכ"ל:

והנה מפשטות דברי החוס' נראה דיש כאן ב' טעמים להחיר. חדא דמה שא"ל לכתבו ודאי דאינו פוסל בדיעבד אם שינה בו. והשני דמה שכותבין עפ"י עלמס ודאי דאינו פוסל בדיעבד וברא"ש שם פ' הזרק וז"ל ואם טעו ושינו מקום הלידה מעשה הי' והכשירו ר"ח ז"ל דדוקא מקום הדירה הוא דאיכא חששא שידוע לכל וכשרואים שינוי ואומרים לא זה גרש אלא אחר אבל לידת האדם אינו ידוע ואינו נקרא על מקום לידתו וכו' וליכא חששא ומשום העדים אין לפסלו דחממו אשקרא דכיון דא"ל לכתבו לא קיימי סהדי עלה כדאמר' בכתובות אין מעלין משטרות ליוחסין עדשים אמנה שבשטר מסהדי ולא אפלוני כהן דא"ל לכתבו עכ"ל:

והנה שדעתו ז"ל ג"כ בדעת החוס' להכשיר בשינה מקום הלידה אך השמיט מ"ש החוס' דכותבין עפ"י עלמס והוסיף לנו חדשות במ"ש דבר ידוע לכל דאינו נקרא ע"ש מקום דירתו כי מדעתו ז"ל דאיכא ב' פסולים חדא דאיכא חשש שיטעו שהוא אחר ואף דיש עדי מסירה שידעו שזה המגרש וזו הנהגרשת שראו שמסרו מידו לידה אעפ"כ יש לפסלו משום דהוי מזויף מחובו. ועוד יש חשש שני בזה משום העדים דחממו אשקרא. וע"ז מירן כיון דא"ל לכתבו לא הוי רק כשופרי דשטרי דאין דרכם להשגיח בזה:

והנה במהרש"ל במקומו הקשה על דברי החוס' דהא גס מקום דירה א"ל לכתבה לכתוב ולמה אם שינה פסול והולד ממזר וכו' כיון דמקום דירה ידוע לכל ואין שקרא גדול מזה כאלו מעידים עדים שלא גרש זה ומוכרת מדעתו בדעת

הוא דפליגי נהימתי ס"ס כ"ח מסכים לדברי והדבר פשוט: **ומה** שהמה כ"ח בדברי הר"מ סי' קי"ט סק"ה במ"ש בשם ח' מהר"ו ח' נ"ב שמי שהוא שוטה בשאר דברים אעפ"י שאינו שוטה בג"ד הנזכרים הוי שוטה שהוא כדברי מהרמב"ם דלפי דברינו לאו רא"י הוא דיוכל להיות דגם ר"ס ור"א מודים בדבר בפשוט יפה הקשה כ"ה. אבל באמת שם מייירי דמשיבה כהוגן ואינה מפורסמת בשטות כ"כ וא"כ זה שייך למחלוקתן של רמב"ם ור"ס:

ומה שהקשה כ"ה על שיטת הרמב"ם דאטו בבמה שנוגד לה מכה כרגלה לא נימא גבה נשחטה הוחרה לענין בא זאב ונטל בני מע'. היינו לפי סברתו דמר דאחי עליה מלך רוב כמ"ס בטורי אבן וכמ"ס בפני גיטין (דף י"ז) דכשניחמה הרי פירשה מן הרוב. ולפע"ד נ' בפשוט דהרי יש לו חזקה רעה ומה דמיון הוא זה לבמה דודאי אטו משום דנחקלקלה רגלה יהיו גס בני מע' נקובים. וידוע מ"ש בזה החו"ד סי' נ' לחלוק על החב"ש דלא נימא כל הנשחט כחול"ה יש לה קול וכו'. אבל הכא הרי בענין זה נעלמו מה שאל דנין אם הוא בר דעת הרי נחקלקלה חזקתו בדעת וכן החס

ול"ק נ"ב מ"ס כ"ה להקשות לשיטת הסוברים דקטן פחות מכן עשירים אינו מעיד בקרקעות מפני שאינו יודע לדקדק בענינים כאלו למה מקבלים עדותו על מטלטלים וע"כ דלדבר זה הוא מדקדק ולזה אינו מדקדק. וה"נ נימא דלדבר הזה אין לו דעת ולדבר זה יש לו. ל"ד כלל דהחס הוא כן בטבע העולם דכל אדם קודם שמיניע לכן עשירים אין לו ידיעה בענינים כאלו ולמה שיש לו ידיעה דעמו ללולה ומיושבת ואין בזה שום קלקול משא"כ במי שנחקלקלה מחשבתו שפיר יש לחוש כי היכי דנחקלקלה לזה ה"ה לדבר אחר:

והנה בדעת מהר"ט בחא"ע ח' י"ו שכ' דהרמב"ם לא כי זה אלא לענין עדות אבל לענין גיטין וקידושין וכו' מהני מעשיו. וכ"ה ב' שבת' אר"י דבי עילאי חא"ע כ"ה כי דבשגטין ויט"רף דעת גס מהר"ט מודה ולא בא לחלוק אלא לענין פחאים ומזוהלים. אך בס' גט פשוט קב"א סק"ב דעמו להקל גס באינו מבין דברים הסותרים וכ"ה ר"ה לשמוך

ולפע"ד לא אוכל להבין איך יסכים הג"פ להלכה נגד דברי רי"ז בשם רמ"ה המובא בס' מ"ד הג"ל אע"כ דהג"פ לא קאמר אלא היכי שלפעמים אינו מבין דברים הסותרים ולא בארם שחמיר אינו מבין דברים הסותרים אלא שלפעמים מכיר. וכבר כי מהר"ו דגס שוטה לפעמים מדבר דברים נכונים. וגם הרב בעל השו"ע ז"ל בת' לא החיר אלא בזוי שלפעמים מחטפש ולא בחמירות ומה שהקיל הוא במהגרשת ולא במגרש:

והנה מ"ס כ"ח דמסביר ל"י וסביר נראה דלריך להיות בכל מיני ולא אם בינתיים חזין דמסביר ל"י ולא סביר דהנה ידוע מה שהקשה בת' נוב"י על מהר"ט הג"ל שהביא רא"י מגמ' דב"ב (דף קנ"ה) בפחות מכן עשירים שמכר דשדי קשייתא בי דבא ואח"כ כשראה שאמר מגלח אסתר בזווא שטרא דמר בזווא החזיקו לפקח. הא שא"ה דלא הוסיף לשוטה רק מפעם א' אבל אה"נ אם ראינו בו כ"פ שטותים לא מהני מפעם א' להולילו מכלל השוטים:

אך פשוט הדבר דהיכי דמוחקק לדעתן לריך ג"פ להולילו מחזקתו. אבל הכא דלא הי' בן עשרים ואנו לריכים להיפוך להחזיקו לדעתן וכיון שראינו ממנו עניני שטות אפי' בפעם א' די שלא להחזיקו עדיין בת' בר דעת. ומש"ה הי' די שוב בפעם א' להולילו מחזקת שוטה. וס"ס אה"נ דשוטה גמור לא די בפעם א' דמסביר ל"י וסביר והוי כמו לענין הוסחות בס' קפ"ט שלריך שחקר בג"פ:

והנה מה שיש לחמוה על דברי מהר"ט הג"ל מדברי החוס' ב"ב (דף קנ"ה ע"ב) ד"ה לא אמרו דכ' דאין לפרש לעדות קרקע דמ"ס משמע דנהי דלא מלי למכור במקרקעי מפני חולשת דעתם אבל להעיד נאמנים א"כ לכאורה משמע